

и доказательств. Для углубления методологических подходов автором предложены новые названия раздела судебной медицины, изучающего пытки и пограничные вопросы, а также новые названия этого вида экспертиз на основе греческих и латинских слов. Наиболее удачное новое название, по мнению автора, – это соответственно «фолтерология» и «фолтерия».

METHODOLOGICAL ASPECT OF FORENSIC MEDICAL EXAMINATION OF TORTURES

Khyzhniak V. V.

The message shows the urgency of forensic medical examination of violent acts, cruel treatment and tortures. There are few publications in the forensic medical literature, but they raise the methodological issues on this type of examination and the problematic aspects of forensic medical criteria and evidence. To deepen the methodological approaches, the author suggests new names for the section of forensic medicine, dealing with torture and border issues, as well as new names for this type of examination based on Greek and Latin words. According to the author, the most successful new names are “folterology” and “folteria”, respectively.

УДК 340.66:616-001:656.08

М. В. Губін, доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук, доцент, e-mail: m-gubin@ukr.net,

О. І. Малихіна, заступник начальника Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, e-mail: em19.65@ukr.net,

І. Ю. Сербіненко, завідувач відділу Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, e-mail: sme_khnmi@email.ua,

Є. О. Войтов, судово-медичний експерт Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, e-mail: evoitov@ukr.net

АЛГОРИТМ ДІЙ СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА В ХОДІ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОДАХ

Комплексні судові експертизи (судово-медичні та автотехнічні), які призначаються правоохоронними органами у випадках дорожньо-транспортних пригод (ДТП), належать до найбільш складних видів експертних досліджень у практиці обласних бюро судово-медичної експертизи. Проведення такого роду експертиз вимагає від судово-медичного експерта достатньої відповідної теоретичної підготовки та кваліфікації. Крім того, складність проведення таких експертиз ще зумовлена постійною появою на дорогах України нових, сучасних транспортних засобів, які мають оригінальну конструкцію кузова та салону. Це, у свою чергу, в разі ДТП зумовлює виникнення на тілі постраждалого нетипових і «некласичних» тілесних ушкоджень, що може призводити до труднощів при проведенні їх експертної судово-медичної оцінки.

На першому місці за частотою призначення правоохоронними органами таких експертиз є випадки автотравм при зіткненні транспортного засобу, що рухався, з пішоходом. При цьому можливе перекочування постраждалого колесом транспортного засобу. У цих випадках правоохоронні органи, як правило, ставлять питання про механізм і послідовність виникнення тілесних ушкоджень, наявність ознак перекочування колесом транспортного засобу тіла постраждалого. На другому місці за частотою призначення стоять комплексні експертизи при автомобільній травмі в салоні автомобіля. При цьому найчастіше ставиться запитання: хто сидів за кермом транспортного засобу? Об'єктивне та вичерпне вирішення цих питань у ході комплексних експертиз можливе лише при дотриманні чіткого алгоритму дій судово-медичного експерта.

У відділі комісійних експертиз Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи протягом 2013–2017 рр. нами було проведено більше 150 комплексних судово-медичних і автотехнічних експертиз при ДТП. Досвід проведення таких експертиз та аналіз спеціалізованої літератури дозволив напрацювати певний алгоритм дій судово-медичного експерта при проведенні таких експертиз. На першому етапі проведення експертизи необхідно ретельно вивчити матеріали провадження, провести судово-медичну оцінку наявних тілесних ушкоджень на тілі постраждалого і його одязі, скласти план проведення експертизи та запросити у слідчого додаткові матеріали за потреби. На другому етапі сумісно з судовим експертом у галузі автотехнічних досліджень необхідно провести ретельний огляд транспортного засобу з фіксуванням виявлених пошкоджень на автомобілі та в разі автотравми при зіткненні пішохода з транспортним засобом, що рухався, необхідно виміряти висоту розташування пошкоджень на авто-

мобілі. Усі пошкодження на транспортному засобі необхідно сфотографувати. Також на місці обстеження транспортного засобу необхідно провести моделювання механізму виникнення тілесних ушкоджень у постраждалого та пошкоджень на транспортному засобі. При цьому потрібно залучити статиста з антропометричними даними, подібними до даних постраждалого. При проведенні моделювання на транспортному засобі необхідно домогтися максимально достовірного відтворення механізму й послідовності виникнення тілесних ушкоджень у постраждалого та пошкоджень на автомобілі. Після дослідження транспортного засобу та проведення моделювання експерт у галузі автотехнічних досліджень також повинен провести відповідні дослідження з визначення механізму й послідовності виникнення пошкоджень на транспортному засобі та дати їм відповідну оцінку. Після цього з урахуванням експертної оцінки виявленим пошкодженням на транспортному засобі та на тілі постраждалого, необхідно провести аналітичний синтез отриманих даних і скласти підсумки відповідно до запитань, поставлених слідчим, у тому числі й про механізм і послідовність виникнення ушкоджень у постраждалого при ДТП.

Отже, проведені нами дослідження дозволили дійти таких висновків: 1) визначення механізму та послідовності виникнення ушкоджень при ДТП залишається одним із актуальних питань у судово-медичній експертній практиці та науці; 2) у нормативних документах до останнього часу не запропоновано чіткої технології та алгоритму проведення комплексної судово-медичної експертизи при ДТП; 3) застосування запропонованого алгоритму надасть змогу судово-медичним експертам швидко й достовірно провести комплексну судово-медичну експертизу при ДТП, підвищить об'єктивність і доказову цінність експертних висновків.

АЛГОРИТМ ДЕЙСТВИЙ СУДЕБНО-МЕДИЦИНСКОГО ЭКСПЕРТА В ХОДЕ ПРОВЕДЕНИЯ КОМПЛЕКСНЫХ ЭКСПЕРТИЗ ПРИ ДОРОЖНО-ТРАНСПОРТНЫХ ПРОИСШЕСТВИЯХ

Губин Н. В., Малыхина Е. И., Сербиненко И. Ю., Войтов Е. А.

Проанализированы вопросы, которые наиболее часто ставят правоохранительные органы при назначении комплексных судебно-медицинских и автотехнических экспертиз. На основании опыта проведения собственных экспертных исследований и анализа специализированной литературы предложен алгоритм действий судебно-медицинского эксперта в ходе производства комплексных экспертиз при дорожно-транспортных происшествиях.

ALGORITHM OF FORENSIC MEDICAL EXPERT'S ACTIONS IN CONDUCT OF COMPREHENSIVE EXAMINATIONS IN ROAD TRAFFIC ACCIDENTS

Hubin M. V., Malykhina O. I., Serbinenko I. Yu., Voitov Ye. O.

The message analyzes the issues that are most often posed by law-enforcement agencies when appointing complex forensic medical and autotechnical examinations. Based on the experience of own expert researches and on the specialized literature analysis, the authors propose an algorithm of forensic medical expert's actions when conducting comprehensive examinations in road traffic accidents.

УДК: 340.6:616.718.5/.6-001.5-008

В. К. Сокол, доцент кафедри судової медицини, медичного правознавства Харківського національного медичного університету, кандидат медичних наук, доцент, e-mail: sokol_vk@ukr.net

СТРУКТУРНО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЕ СОСТОЯНИЕ МЫШЦ ПРИ ИСХОДАХ ПЕРЕЛОМОВ КОСТЕЙ ГОЛЕНИ ПО ДАННЫМ СОНОГРАФИИ

Научно-технический прогресс и урбанизация привели к изменению структуры травматизма с преобладанием автотравмы, при которой изолированные переломы костей нижних конечностей зачастую сопровождаются обширными повреждениями прилегающих мягких тканей. Мягкотканевые повреждения, такие как разрывы мышц и фасций, внутримышечные гематомы и имбибиция мышц кровью, особенно при локализации в периартикулярной области, могут существенно ограничивать функциональные возможности нижних конечностей на любом этапе посттравматического периода. При неблагоприятных исходах механических травм нижних конечностей повреждения мягких тканей могут усугублять нанесенный вред здоровью и степень стойкой утраты трудоспособности. Однако характер мягкотканевых повреждений при переломах костей нижних конечностей и их влияние на исходы посттравматического периода при экспертной оценке изучен недостаточно.

Материалом исследования послужили протоколы клинико-рентгенологического обследования 20 больных со сросшимися закрытыми переломами костей голени и остаточными деформациями большеберцовой кости, у которых при проведении первичной судебно-медицинской экспертизы не была установлена степень тяжести телесных повреждений в связи с развитием осложнений в послеоперационном